

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3847/2019
15.07.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Божицара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца АА из села ..., чији је пуномоћник Момчило М. Ковачевић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво Одељење у Нишу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 4035/2018 од 17.05.2019. године, у седници већа одржаној 15.07.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца и **ПРЕИНАЧАВА** пресуда Апелационог суда у Нишу Гж. 4035/2018 од 17.05.2019 године. године тако што се жалба тужене одбија као неоснована и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Нишу П 3507/17 од 21.03.2018.године у делу којим је усвојен тужбени захтев и одлучено о трошковима поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ се тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка по ревизији у износу од 102.500,00 динара.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П 3507/17 од 21.03.2018.године, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана је тужена Република Србија да тужиоцу АА исплати на име накнаде нематеријалне штете због претрпљене душевне боли због неоснованог лишења слободе износ од 905.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 21.03.2018.године до исплате. У преосталом, за разлику до траженог износа од 995.500,00 динара, је тужбени захтев одбијен. Обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 128.010,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 4035/2018 од 17.05.2019. године, одлучено је о жалби тужене, па је првостепена пресуда преиначена тако што је обавезана тужена да тужиоцу исплати на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због неоснованог лишења слободе износ од 550.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 21.03.2018.године до исплате, а преко тог износа до првостепеном пресудом досуђеног износа од 905.500,00 динара са каматом, тужбени захтев је одбијен као неоснован. Обавезана је тужена да тужиоцу

накнади трошкове парничног поступка у износу од 106.355,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено, преко пуномоћника адвоката, изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложио да се прихвати одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној, применом члана 404. ЗПП.

Ревизија је дозвољена према члану 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11, 55/14 и 87/18). Зато нема места одлучивању применом члана 404. ЗПП.

Врховни касациони суд је испитао правноснажну пресуду другостепеног суда у смислу члана 408. и установио да је ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Другостепени суд је одлучио о жалби тужене, тако што је прихватио чињенично стање утврђено првостепеном пресудом и закључак о постојању основа тужбеног захтева. Међутим, није правилно одлучио о висини тужиоцу припадајуће накнаде на терет тужене. Накнада коју је првостепени суд одредио представља правичну новчану накнаду.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац АА, рођ. ... године, са пребивалиштем у селу ..., Општина ..., лишен је слободе 30.10.2001. године на полицијском пункту на граници, када се враћао из Задржан је у притвору. По решењима суда, притвор је трајао до 28.04.2002.године, када је тужилац пуштен на слободу и наставио да се са слободе брани у кривичном поступку. Кривични поступак који је покренут и вођен против више лица, међу којима је био и тужилац, коме је на терет стављено кривично дело крађе возила и четири кривична дела фалсфиковање исправа, окончан је правноснажном пресудом Основног суда у Нишу К.2752/10 од 18.06.2014.године којом је оптужба одбијена због апсолутне застарелости кривичног гоњења, потврђеном пресудом Апелационог суда у Нишу Кж.1.бр.1329/14 од 30.06.2015.године. Истим је поступком обухваћен био и син тужиоца. Током боравка у притвору, тужиоцу је умрла мајка. Погодило га је што на сахрану није могао отићи, нити жалост обележити пуштањем браде (обичајно правило). Услови боравка у притвору били су за тужиоца тешки. Тужилац је патио и због тога и због раздвојености од породице, супруге и деце, којих има четворо. У средини у којој живи био је стигматизован, изгубио кумство, углед, а и надаље се патријархално окружење односи према њему с подозрењем. Тужилац раније није био лишаван слободе. Прекршајно је кажњаван и једном кривично осуђен за кривично дело угрожавања опасним оруђем при тучи или свађи (условна осуда, неопозвана). Тужиоцу је здравље нарушено, имао је два инфаркта, први 2005.године и други 2007.године. Са породицом живи у родном месту.

Основом овако утврђених чињеница, правилно су нижестепени судови закључили о постојању основа захтева за накнаду штете тужиоцу, позивом на члан 584.

став 1. тач.1. ЗКП. Правилан је и закључак да је за одређивање накнаде нематеријалне штете меродавна регулатива Закона о облигационим односима, прописана у члану 200. Првостепени суд је тужиоцу досудио накнаду за душевне болове у износу од 905.000,00, имајући у виду дужину трајања лишења слободе 181 дан, последице које су по тужиоца произишле и његово трпљење душевних болова. Другостепени суд је накнаду смањио на износ од 550.000,00 динара.

Основано се ревизијом тужиоца указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право, јер није одговарајући значај дао утврђеним последицама неоснованог лишења слободе, као и циљу накнаде неимовинске штете.

Врховни касациони суд налази да према утврђеним чињеницама тужилац остварује право на новчану накнаду у висини која одговара њеној природи и сврси. Накнада нематеријалне штете се састоји у исплати суме новца, као сатисфакцији за претрпљену нематеријалну штету, да би се код тужиоца успоставила психичка и емотивна равнотежа која је постојала пре лишења слободе, у мери у којој је то могуће.

Имајући у виду утврђене околности конкретног случаја, пре свега дужину трајања лишења слободе и индивидуална трпљења тужиоца, по оцени ревизијског суда, тужиоцу припада накнада због трпљеног услед лишења слободе у износу од 905.000,00 динара, како је првостепени суд одредио у складу са критеријумима прописаним у члану 200. став 2.300. Са становишта примене материјалног права, није било места снижењу тако утврђеног износа правичне новчане накнаде. Зато, ревизијски суд налази да је оправдано да се другостепена пресуда преиначи, жалба тужене одбије као неоснована и потврди првостепена пресуда у усвајајућем делу о захтевима стављеним у поступку. Као правилна потврђена је и одлука првостепеног суда о трошковима поступка, с обзиром да тужилац остварује право на накнаду трошкова првостепеног поступка на терет тужене, према свом успеху у спору.

Тужилац је са ревизијом успео. Према успеху у ревизијском поступку, који износи 355.000,00 динара, тужиоцу припада опредељена накнада за састав ревизије 18.000,00 динара, за таксу на ревизију 33.800,00 динара и таксу на одлуку по ревизији 50.700,00 динара, укупно 102.500,00 динара. Наведени износ оправдано насталих трошкова поступка по ревизији, тужена је дужна да накнади тужиоцу, у складу са одредбама члана 153. и 154. ЗПП.

На основу члана 416 став 1. и члана 165. став 2. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Божидар Вујичић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић